

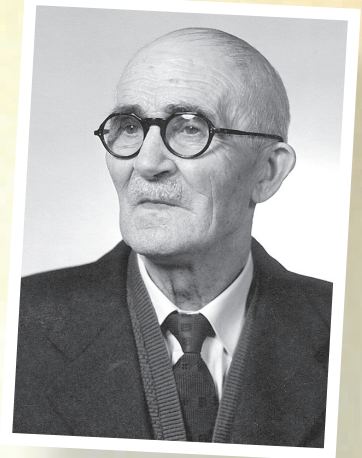

Óli Jacobsen

Gazet Patursson: EISINI SERFRØÐINGUR Í SKORDJÓRUM

Gazet fekk viðurkenning frá Zoologisk museum fyrir sínar kanningar og staðfestingar av skordjórum

Gazet Patursson

4. partur

Gazet hefur eisini verið góður í ráðum hjá politisku myndugleikunum, sum tá vóru.

Í 1919 fór ein sendinevnd við lögtingsmonnunum Jógvan Poulsen, Jóan Hendrik Poulsen og Rasmus á Háskúlanum til Danmarkar at tingast við danskar myndugleikar um at fáa ein landbúnaðarskúla settan á stovn. Sum ráðgevarar vóru Gazet og Mads Winther Lützen við á ferðini.

Komin heim aftur hevði Jógvan Poulsen eina frágreiðing í Dimmalætting. Tað var stórir áhugi í donsku stjórnini at stuðla einum slíkum skúla og royndarstøð. Her verður í hvussu er nevndur møguleiki fyri at fáa royndarstøð í Hoyvík. Hann kom eisini nógv ár seinni.

Hetta var ikki einastu ferð, at Gazet og Rasmus komu at vera saman um sín felags áhuga.

Í 1909 stendur í Dimmalætting ein stubbi, sum eitur Færøsk Botanik. Her verður greitt frá, at í tí viðurkenda danska tíðarritið Botanisk Tidsskrift hevði Rasmus havt eina ritgerð um "bladskiftet hos Tangplanten More..."

Síðan verður sagt: En anden færøsk Botaniker, Landbrugs-kandidat Gazet Patursson, har til det store ansete Værk *Botany of the Faroes* leveret en Fortegnelse og Færøske Plantenavne.

Eisini viðurkendur fyri skordjór, insektir og summarfuglar

Umframt urtir og plantur hevði Gazet eisini ans fyri flogkyktini. Hann kendi tey út og inn, og hann lat eftir seg eitt vælskipað savn av skordýrum, sum tó fór fyri skeyti seinni. Men nakað av tí, hann savnaði, er til á Zoologisk Museum í Keypmannahavn.

Tað hevur eisini eydnast okkum at fáa myndir av nøkrum av

Bodil, sum var gift við Páll hjá Gazet, við pokali, sum Gazet vann á nordurlendskari havaframsýning í Keypmannahavn í 1937

teimum skordjórum, sum Gazet sendi til Zoologisk Museum, og sum framvegis eru har.

Júst á hesum øki hevði Gazet eitt tætt samstarv við Leif Dahl, beiggja læknan Paula Dahl. So Gazet nýtti nógva tíð at jagstra summarfuglar og annað flogkykt.

Hetta var ikki nakað, sum øll dugdu at skilja. Onkur speiskur velbastaðmaður hevði einaferð tikið til, at Gazet hevði nýtt ein heilan dag at kryvja ein grindalokk!

Brævaskifti um flogkykt

Her verður endurgevið nakað av tí brævaskifti, sum Gazet hevur havt við Zoologisk Museum um tilfarið í samband við hansara kanningar viðvíkjandi flogkyktum. Hetta er eitt virkisøki hjá Gazet, sum er lítið kent.

Zoologisk Museum skrivur :

I Zoologisk Museums samling af sommerfugle fra Færøerne opbevares enkelte eksemplarer indsamlet af G. Patursson. Det drejer sig om (i hvert fald) følgende arter: Acleris notana, Operophtera brumata, Phlogophora meticulosa og Vanessa atalanta. På det tidspunkt, hvor disse blev indsamlet og foræret til museet, var kendskabet

til Færøernes sommerfuglefauna stadig mangelfuldt, og der var derfor tale om fund af betydelig interesse. I de senere år har der været en stigende interesse for færøske sommerfugle (både fra dansk side og lokalt), og med moderne indsamlingsmetoder har de fleste af de arter, som G. Patursson fandt, vist sig at være regelmæssigt forekommende på Færøerne.

Til er kladda til eitt bræv sum, Gazet í september 1966 sendi til Mag.scient. W Buck á Universitetets Zoologiske Museum. Her skrivur hann:

Tak for Deres beredvillige svar på min henvendelse til museet. Kort tid efter afsendelsen af de to pupper til museet begyndte de genværende fire pupper klækningen. Af disse fremkom der først en admiral og senere tre tidsselfugle. Disse sidste sender jeg herved museet. Desuden sendes resterne af en sommerfugl fundet druknet i en vandbeholder indendørs 20.juni, måske kan den genkendes.

Mod slutningen af juni og til midt i juli måned var der mange sommerfugle her i bygden også admiraler og printed Lady. Jeg tænker mig, at der må have været et

stort antal larver i de mange store nældebevoksninger her omkring, men at de er gået tilgrunde i efterårets storme, regn og kulde.

Venlig hilsen
O.G. Patursson

Svarið er soljóðandi:

Med taknemlighed har vi modtaget Deres brev og de to pupper. Den ene af dem var imidlertid klækket, og er forkrøblet eksemplar af en sommerfugl. På grund af den trange plads i æsken, var dette resultatet. Sommerfuglen var nu ikke svær at genkende, da det jo var den vi på dansk kalder "tidsselfugl", Vanessa cardui L. Den anden puppe er stadig levende, og vi vil prøve at klække den. Det er jo en art, som er vidt udbredt næsten over hele jorden og samtidig en dygtig flyver. Ofte er de set trækende i store flokke, også ud over havet, så det er naturligt nok, at den har fundet vej til Færøerne. Ikke desto mindre har vi kun to eksemplarer af denne art i den Færøske samling, et fra omkring 1865, og et fra 1939, begge fanget af læger. For øvrigt ser jeg, at vi har en admiral fra sommeren 1945, som De har sendt os. Vi håber også at måtte beholde disse to tidsselfugle til vores samling og siger Dem tak på forhånd.

Men venlig hilsen
W. Buch

Tað sæst av brøvunum, sum liggja eftir Gazet, at hann í hvussu er hevur havt brævaskifti við Zoologisk museum um gullaks í 1904. Annars hevur brævaskiftið í hvussu er gingið aftur til 1919, tá hann hevur fingið eitt hondskrivað takkarbræv.

Frá seinna partin í 1940-unum hevði Gazet liggjandi fleiri brøv, har hann varð takkaður fyri at senda summarfuglar og kykt inn hagar. Í fleiri førum er talan um kykt, sum ikki fyrr vóru staðfest í Føroyum. Tað er eingin ivi um, at

her liggur eitt virðismikið íkast til at lýsa henda partin av føroysku náttúruni.

Í 1948 varð Gazet biðin um regluliga at senda kykt til savnið, og teir bjóða sær til at senda honum ta útgerð, sum skuldi til fyri at hetta kundi gerast til lítar.

Í 1963 boðar Leif Lyneborg frá Zoologisk Museum frá, at hann er við at gera eitt verk um "Færøernes Fluefauna". Tað sæst tó ikki at tað er útkomið.

Heiðraður av landsstýri og kongi

Gazet varð heiðraður fyri sítt framúrskarandi virki m.a. av landsstýrinum við heiðursmerki og av kongi við riddarakrossinum. Í 1949 fekk hann frá Føroya Løgting eina virðis- og sømdarpening uppá kr. 1.000, sum var heilt fitt av peningi tá í tíðini.

Helt ólavsøku við hús

Gazet hevði tað prinsipp, at hann arbeiddi ikki sunnudag. Tá fór hann í pussið, men fór kortini í urtagarðin og pilkaði okkurt ókrút. Tey bæði hildu ólavsøku heima hjá sær sjálvum. Tey pyntaða seguttan at fara til Havnar, tí onkur kundi jú koma inn á gólvið. Tað kundi eisini henda, at tey bæði fóru í Hólmin á ólavsøku.

Hvørt háskúlaskeið kom á vitjan og varð víst runt í urtagarðinum. Tað komu nógvir aðrir gestir eisini. Gazet tók gjarna ímóti gestum, men hann fór ikki út til onnur. Honum dámdi annars sera væl at lesa og at loysa krossorðagátur.

Fyrireikaði seg til at fara av foldum

Niels Winther Poulsen gav Gazet tað ummæli, at "við honum er ein merkismaður farin. Lítillátin og stillførur var hann allar sínar dagar, men tó hevur hann sett sær spor, sum seint verða tilgrógvin."

Hann var ein av teimum, sum